

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра адміністративного права

Кафедра адміністративного права та адміністративної діяльності

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Адміністративне право»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків 2022

Силабус навчальної дисципліни «Адміністративне право» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 16 с.

Розробники:

Ю.В. Мех, кандидатка юридичних наук, доцент,
доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності;

О.М. Соловійова, кандидатка юридичних наук, доцент,
доцентка кафедри адміністративного права

Затверджено на засіданні
кафедри адміністративного права (протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)
кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
(протокол № 2 від 3 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри адміністративного права
(протокол № 1 від 2 вересня 2021 р.)
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)
кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
(протокол № 12 від 9 червня 2021 р.)
(протокол № 12 від 9 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – В.М. Гаращук, доктор юридичних наук, професор

Завідувач кафедри – В.Я. Настюк, доктор юридичних наук, професор

В.о. завідувача кафедри – Р.В. Шаповал, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Адміністративне право
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Мех Юлія Володимирівна, доцент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності, к.ю.н., доцентка
Контактний телефон	057 704-90-82
E-mail	yu.v.meh@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Назва навчальної дисципліни	Адміністративне право
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Соловйова Ольга Миколаївна, доцент кафедри адміністративного права, к.ю.н., доцентка
Контактний телефон	057 704-92-92
E-mail	o.m.solovyova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається суть адміністративного права, а також його базових категорій, аналізуються зміст публічного адміністрування, правове забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у відносинах з органами публічного адміністрування (публічного управління), їх посадовими особами, порядок виконання державою своїх управлінських функцій, моделі, форми і методи публічного адміністрування, особливості управлінського впливу в різних сферах суспільного життя. Окреслюється коло суб'єктів адміністративного права, визначаються їх права й обов'язки.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи знань про правове регулювання адміністративних відносини в Україні, їх

взаємозв'язок зі змінами, що відбуваються у сфері публічного адміністрування в умовах сьогодення; особливості адміністративно-правових норм і відносин; суб'єктів адміністративного права і елементи їх статусу; функції, форми і методи публічного адміністрування; інструменти публічної адміністрації; адміністративну процедуру та адміністративні послуги; адміністративний примус та адміністративну відповідальність, так і системи наукових поглядів на механізм правового регулювання адміністративних відносин в Україні; активізація аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти; розвиток умінь і навичок застосування адміністративного законодавства в правничій діяльності.

Завдання:

- надання системи теоретичних знань про адміністративне право як галузь права, його змістовне наповнення;
- засвоєння адміністративно-правової термінології основних положень адміністративного права;
- формування умінь і навичок щодо аналізу нормативно-правових актів, що регулюють сферу публічного адміністрування, а також застосування заходів адміністративного примусу.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія права», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Конституційне право», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн», «Економічна теорія» «Цивільне право (Частина 1)», «Кримінальне право (Загальна частина)».

Кореквізити: «Фінансове право», «Цивільне право (Частина 2)», «Кримінальне право (Особлива частина)», «Трудове право», «Кримінальний процес», «Цивільний процес».

Постреквізити: «Господарське право», «Адміністративне судочинство», «Кримінальний процес», «Цивільний процес».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Аналізувати природу і зміст адміністративного права.

РН НД 2. Дискутувати зі складних правових проблем адміністративно-правового регулювання.

РН НД 3. Чітко формулювати й обґрунтовувати свою правову позицію щодо змісту системи публічного адміністрування й особливостей адміністративно-правового регулювання її елементів.

РН НД 4. Здійснювати правовий аналіз норм адміністративного законодавства.

РН НД 5. Інтегрувати знання про сутність державно-владної управлінської діяльності.

РН НД 6. Демонструвати розуміння змісту правового статусу суб'єктів адміністративного права, особливостей їх участі у адміністративних правовідносинах.

РН НД 7. Аналізувати змістовне наповнення функцій, форм (інструментів) та методів публічного адміністрування, способів захисту прав та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування, зокрема сутність адміністративної юстиції.

РН НД 8. Визначати природу та змістовне наповнення адміністративної процедури, окремих різновидів адміністративних проваджень (зокрема за зверненнями громадян, щодо надання адміністративних послуг, спеціальних режимів, тощо), етапів і стадій адміністративної процедури, процедурних рішень, що ухвалюються на кожній стадії провадження адміністративної процедури.

РН НД 9. Демонструвати навички підготовки проєктів актів індивідуального характеру, зокрема адміністративних актів, наводити їх обґрунтування, зазначати способи й порядок їх оскарження.

РН НД 10. Розкривати поняття й основні риси адміністративного примусу й адміністративної відповідальності, особливостей їх правового регулювання, поняття і склад адміністративного правопорушення, систему і види адміністративних стягнень, правила і строки їх накладення.

РН НД 11. Демонструвати знання правил провадження у справах про адміністративні правопорушення, застосування заходів забезпечення такого провадження.

РН НД 12. Характеризувати правові засади і організацію публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері.

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Публічне адміністрування. Сутність і види	Публічне адміністрування. Сутність і види	4
2	Предмет, метод, система і принципи адміністративного права	Предмет, метод, система і принципи адміністративного права	6
3	Адміністративно-правові норми й джерела адміністративно-го права	Адміністративно-правові норми й джерела адміністративно-го права	4
4	Адміністративно-правові відносини	Адміністративно-правові відносини	6
5	Фізичні особи – суб'єкти адміністративного права	Фізичні особи – суб'єкти адміністративного права	6
6	Юридичні особи приватного права як суб'єкти публічного управління	Юридичні особи приватного права як суб'єкти публічного управління	4
7	Органи публічного управління й муніципальна адміністрація	Органи публічного управління й муніципальна адміністрація	4
8	Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права	Публічні службовці як суб'єкти адміністративного права	6
9	Форми й методи публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування	Форми й методи публічного адміністрування. Акти публічного адміністрування	2
10	Адміністративна процедура. Адміністративні послуги	Адміністративна процедура. Адміністративні послуги	4
11	Законність у сфері публічного адміністрування	Законність у сфері публічного адміністрування	2
12	Поняття й види заходів адміністративного примусу	Поняття й види заходів адміністративного примусу	2
13	Адміністративна відповідальність. Адміністративне правопорушення:	Адміністративна відповідальність.	4

	поняття і склад	Адміністративне правопорушення: поняття і склад	
14	Адміністративні стягнення: поняття, види, порядок накладення	Адміністративні стягнення: поняття, види, порядок накладення	2
15	Провадження у справах про адміністративні правопорушення	Провадження у справах про адміністративні правопорушення	2
16	Адміністративний процес. Поняття й види адміністративних проваджень. Адміністративна юстиція	Адміністративний процес. Поняття й види адміністративних проваджень. Адміністративна юстиція	4
17	Провадження за зверненнями громадян	Спеціальні режими й порядок їх введення	4
18	Правові засади і організація публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері	Правові засади і організація публічного адміністрування у сфері економіки, соціально-культурного будівництва і в адміністративно-політичній сфері	5
	Усього		75

Види навчальних занять і самостійна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Предмет, метод, система і принципи адміністративного права		151
2	Органи публічного управління й муніципальна адміністрація	Органи публічного управління й муніципальна адміністрація	
3	Адміністративна відповідальність. Адміністративне правопорушення: поняття і склад	Адміністративна відповідальність. Адміністративне правопорушення: поняття і склад	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;

- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе і рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Адміністративне право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи від 04.11.1950. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.

Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>.

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.

Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 № 5492-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/5492-17>

Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX.
Офіційний вісник України. 2021. № 6. Ст. 306.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг:
Закон України від 15.07.2021 № 1689-IX. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20/ed20210715#n12>.

Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18.11.2021 № 1907-IX.
Офіційний вісник України. 2021. № 98. Ст. 6343.

Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX.
Офіційний вісник України. 2022. № 49. Ст. 2675.

Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 27.07.1997 № 503/97.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>.

Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98#Text>.

Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442-2014-п. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>.

Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-2017-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>.

Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80#Text>.

Література

Основна література

Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / [І.М. Балакарева, М.І.Белікова, І.В.Бойко та ін.]; за заг. ред. Н.Б. Писаренко. Х: Право, 2020. 190с.

Адміністративне право: навч. посібник для здобувачів вищої освіти / [Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін.]. Харків: Право, 2020. 192с.

Адміністративне право: підручник / Ю.П.Битяк (кер.авто.кол.), І.М.Балакарева, І.В.Бойко та ін.; за заг. ред. Ю.П.Битяка. Харків: Право, 2021. 392 с.

Адміністративна процедура : навч. посіб. / І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова, А.М. Школик ; за заг. ред. І.В. Бойко. Харків : Право, 2019. 206 с.

Битяк Ю.П., Лученко Д.В. Еволюція адміністративного права за роки незалежності України / підрозділ у колективній монографії Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку / редкол.: О.В. Петришин, Н.С. Кузнєцова та ін. Нац. акад.. прав. наук України. – Харків : Право, 2021. – 660 с. С. 323 – 341.

Додаткова література

Бойко І.В. Право на належне адміністрування: розуміння сутності та змісту. Сучасні аспекти науки. V-ий том колективної монографії / за ред. Є.О. Романенка, І.В. Жукової. Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т.П., 2021. С.122 – 138.

Бойко І. В., Соловйова О. М. Європейські стандарти та український концепт адміністративної процедури. Modern researches: progress of the legislation of Ukraine and experience of the European Union : Collective monograph. Riga : Izdevniecība “Baltija Publishing”, 2020. P. 1. 592 p. P. 442 – 462.

Бойко І. В., Соловйова О. М. Новітні парадигми в адміністративному праві. Новітні досягнення та вектори розвитку сучасної юриспруденції:

колективна монографія / За заг. ред. Т. О. Коломоєць. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021. Ч. 1. 448 с. С. 117 – 142.

Бойко І. В., Соловйова О. М., Ченереллі А. Цифровізація адміністративної процедури як спосіб забезпечення права на належне адміністрування. Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства : монографія / [Д. В. Лученко, О. В. Капліна, В. Я. Настюк та ін.]; за ред. Д. В. Лученка. Харків: НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2022. С. 127 – 148.

Зима О.Т. Про адміністративний договори: сучасні проблеми правового регулювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. № 58. С. 27-31.

Лученко Д.В. Електронна петиція як форма оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів публічної влади. Право України. 2018. № 11.

Лученко Д.В., Мелкіс Д. Електронні ініціативи як інструмент електронної демократії. Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства: монографія / Д.В.Лученко, О.В.Капліна, В.Я. Настюк та ін. за аг.ред. проф. Д.В. Лученка. Харків. НЮУ ім.Ярослава Мудрого. 2022.С.88-109.

Лученко Д.В. Електронна петиція як форма оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів публічної влади. / Правове забезпечення публічного адміністрування в Україні (теоретико-правовий аспект): монографія / Д. В. Лученко, Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, М. І. Белікова, О. В. Петришин та ін. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.392-406

Федчишин С. А. Дипломатична служба України: проблеми теорії, організації та правового забезпечення: монографія. Харків: Право, 2020. 528 с.

Червякова О.Б., Мех Ю.В. Зобов'язання держави щодо захисту інформації про стан здоров'я пацієнтів: європейські стандарти та українські реалії. Право і суспільство. 2021. №1. С.158-168.

Boiko I. V., Soloviova O. M. PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE PROCEDURE AS MARKERS OF ITS CONTENT. THE LATEST DEVELOPMENT OF THE MODERN LEGAL SCIENCES AND EDUCATION IN UKRAINE AND EU COUNTRIES: AN EXPERIENCE, CHALLENGES, EXPECTATIONS. Wloclawek, Poland. 2021. 604 p. P.p. 71 – 92.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України . URL: <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри адміністративного права. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/61-kafedra-administrativnogo-prava1.html>.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/236-kafedra-administrativnogo-prava2.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при вирішенні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні й самостійні роботи тощо. Практичні заняття,

пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції), а ноутбуки і планшети – для ведення конспектів лекцій і відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Адміністративне право» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів або тестів.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національн ою шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34